

В І Д Г У К

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Цюцюпи Світлани Віталіївни

«Управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства» подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності.

Актуальність дисертаційного дослідження

В сучасних умовах світової економічної інтеграції, динаміки та еволюціонування інформаційних потоків як між окремими економічними суб'єктами так і між країнами та економічними кластерами, своєчасне та повне володіння та управління інформацією є стратегічною перевагою, що набуває високої цінності та нового економічного значення.

Сучасні методи та моделі управління інформацією із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення дозволяють систематизувати та оптимізувати процеси управління системами та підсистемами суб'єктів господарської діяльності, заощадити та максимально ефективно використати наявні фінансові, матеріальні та кадрові ресурси підприємства. Відповідно, зростання рівня інформатизації процесів управління пов'язано із зростанням рівня загроз економічній безпеці підприємства та необхідністю розбудовувати систему економічної безпеки підприємств комплексно, із застосуванням сучасних моделей управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.

Розбудова ефективної системи управління інформаційними потоками на підприємстві дозволяє значно оптимізувати управлінську діяльність на різних рівнях, своєчасно приймати стратегічні, оперативні та тактичні рішення, забезпечити контроль їх виконання, систематизувати

надходження інформації на підприємство, мінімізувати ризики втрати інформації в процесі її руху, оперативно здійснювати інформаційний потік між різними структурними підрозділами, що забезпечить ефективний контроль та управління економічними процесами і підвищить загальний рівень економічної безпеки підприємства.

В існуючих економічних умовах особливої актуальності набувають дослідження у сфері управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства, що адаптують провідні методи та моделі, формують нові підходи до розбудови та управління системою економічної безпеки підприємства.

У зв'язку із зазначеним, безперечно актуальним є дисертаційне дослідження Цюцюпи С.В., присвячене питанню управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.

Обґрунтованість результатів роботи та її зв'язок з науковими програмами та планами

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується їх апробацією та впровадженням у практику діяльності підприємств та організацій України. На нашу думку, запропоновані здобувачем підходи до управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства мають достатнє практичне і теоретичне значення.

Прикладне значення наукових результатів підтверджується використанням у практичній діяльності ряду вітчизняних підприємств:

Результати роботи було використано в практиці досліджуваних підприємств: ФО-П І.Є. Гайворонська (довідка №27 від 12 січня 2015 р.); ФО-П Д.В. Селюнін (довідка №25/1 від 26 січня 2016 р.); ТОВ «Фірма «ОСТІН» (довідка №2-0215 від 2 лютого 2015 р.); ТОВ «Богдан-Лізинг» (довідка №33 від 10 лютого 2015 р.); ТОВ «СТАЛЬНІ ДВЕРІ КОМУНАР» (довідка № 5 від 23 лютого 2015 р.); ФО-П Т.М. Нановський (довідка №10

від 20 квітня 2015 р.); а також у навчальному процесі Університету економіки та права «КРОК» (довідка від 2 березня 2015 р.), що підтверджено відповідними актами та довідками.

Робота здобувача над дисертацією проводилась у рамках відповідних планів науково-дослідної роботи кафедри управління фінансово-економічною безпекою Університету економіки та права «КРОК» за темою «Забезпечення захисту економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності в умовах євроінтеграції України» (номер державної реєстрації 0114U006338).

Основні наукові результати роботи

Найбільш суттєвими результатами, що визначають наукову новизну роботи є наступні:

1. Автором дисертаційного дослідження розроблено та запропоновано модель управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки вітчизняних підприємств на основі вибору (ранжування) альтернатив управління інформацією із використанням існуючих сучасних інформаційних технологій, що можуть бути застосованими із метою вдосконалення системи забезпечення економічної безпеки підприємств та обґрунтовано їх економічну ефективність (стор. 154-174).

2. Проведено глибокий, ґрунтовний аналіз та сформовано комплекс складових інформаційного забезпечення економічної безпеки досліджуваних підприємств, здійснено якісну оцінку інформаційного забезпечення економічної безпеки цих підприємств за техніко-технічними, інформаційними, методологічними, суб'єктними параметрами і проведено діагностику величини стратегічного розриву між бажаним і фактичним станом управління інформаційним портфелем підприємств, як різницю між

фактичним і прийнятим бажаним станом інформаційного забезпечення підприємств (стор. 112-116).

3. Опрацьовано та удосконалено теоретичні підходи до трактування сутності поняття «система забезпечення економічної безпеки підприємства», що визначається як сукупність економічних відносин, пов'язаних із управлінням діяльністю підприємства спрямованим на досягнення поставлених стратегічних цілей шляхом використання різних методів захисту від деструктивного впливу на нього внутрішніх і зовнішніх чинників загроз та небезпек яка складається з таких основних елементів: об'єкти; суб'єкти; принципи; функціональні складові; загрози; індикатори оцінки системи забезпечення економічної безпеки (стор.18-31) та трактування сутності поняття «управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства» (стор. 24-31).

4. Розширено концептуальні підходи до розуміння сутності поняття «інформаційно-аналітична підсистема забезпечення економічної безпеки підприємства», що визначається як сукупність методичних, технічних, програмних, технологічних засобів, показників і методів оцінки й аналізу системи економічної безпеки підприємства, що функціонує на основних принципах системи економічної безпеки підприємства (стор. 33-35).

5. Удосконалено алгоритм управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства, що має вертикальну структуру і складається із взаємопов'язаних поліструктурних підсистем та дозволяє здійснювати цілеспрямований організуючий вплив на ці підсистеми, на основі керування вхідними інформаційними потоками внутрішньої та зовнішньої інформації, із метою забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємства (стор. 36-46).

6. Формалізовано процес управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства, що значно оптимізує етапи планування економічної безпеки, використання аналітичної функції, підготовки рекомендацій і вироблення альтернативних варіантів у

прийнятті рішень щодо забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємства (стор. 86-87).

7. Опрацьовано та удосконалено методичні підходи до побудови системи забезпечення економічної безпеки вітчизняних підприємств на основі використання наявного інформаційного забезпечення, що дало змогу сформувавши перелік інформаційних факторів впливу на економічну безпеку та здійснити дослідження дії чинників, що впливають на формування системи забезпечення економічної безпеки підприємства (стор. 94-96)

8. Розширено концептуальні підходи до систематизації складових діагностики інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки машинобудівних підприємств в Україні, що на відміну від існуючих більш повно враховують техніко-економічні особливості суб'єктів галузі (стор.106-116).

Достовірність і повнота викладу основних положень дисертації

Положення дисертаційної роботи мають достатній ступінь достовірності, що забезпечено широким узагальненням наукових праць вітчизняних і зарубіжних фахівців з питань управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства та застосуванням сучасних методів дослідження. У роботі наведений детальний аналіз стану розвитку та використання сучасних інформаційних технологій у забезпеченні економічної безпеки підприємств в Україні, застосовано методичні підходи та запропоновано науково обґрунтовані пропозиції щодо формування моделі управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства (стор. 177-181).

Робота виконана на базі ґрунтовного аналізу чинної нормативної бази, положень світової економічної теорії, теорії управління інформацією, економічної безпеки, офіційної статистичної та спеціальної інформації.

За результатами дослідження автором опубліковано 12 наукових праць, загальним обсягом 5,13д.а., з них 6 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у зарубіжних фахових виданнях, 4 – в інших виданнях.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Разом із позитивними сторонами дослідження, необхідно визнати, що автору не вдалося уникнути окремих упущень та дискусійних положень.

1. У підрозділі 1.1. бажаним було б більш повне висвітлення та розкриття запропонованого автором рисунку 1.2. із складовими системи забезпечення економічної безпеки підприємства (стор. 23) та його узгодження із розробленим алгоритмом управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства (стор. 36-43).

2. У підрозділі 1.2. доцільним було б більше повне висвітлення автором структуризації процесу управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства (стор. 39).

3. Підрозділ 2.1. роботи дещо обтяжений статистичними та математичними даними, що не мають прямого відношення до стану розвитку та використання сучасних інформаційних технологій у забезпеченні економічної безпеки вітчизняних підприємств (стор. 58-82).

4. У підрозділі 2.2. доцільним було би зазначити які саме методи були використані у процесі діагностики та автора використаної для економічних розрахунків методології оцінки інформаційної безпеки підприємства та наведених порогових значень показників (стор. 85)

5. Неоднозначним та дискусійним є твердження автора наведене у підрозділі 3.1., що підсистема захисту інформації може виступати ключовою в системі забезпечення економічної безпеки підприємств, оскільки забезпечення економічної безпеки є комплексним та багаторівневим (стор. 132).

6. У підрозділах 3.2. та 3.3. відповідно до планування зазначених у роботі проектів інформаційного забезпечення економічної безпеки підприємств, доцільним є більш чітке дотримання методології управління проектами: планування етапів, розробки структури проекту, витрат ресурсів та формування його вартості (стор. 137-151, 152-174).

7. Головне зауваження можна сформулювати як необхідність більш глибокого, розширеного та комплексного опрацювання питання теоретико-методичних засад управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства .

Разом із тим, зазначені зауваження носять рекомендаційний характер і не мають суттєвого впливу на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертаційної роботи установленим вимогам

Зміст і оформлення дисертації та автореферату відповідають вимогам МОН України до кандидатських дисертацій. Робота є закінченим дослідженням, результати якого вирішують важливе науково-практичне завдання яке полягає в систематизації теоретико-методичних засад управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства, обґрунтуванні можливостей удосконалення управління інформацією для підвищення загального рівня економічної безпеки підприємства.

Результати дослідження є обґрунтованими і достовірними, їх можна використовувати у подальших дослідженнях з цієї проблематики, а також у практиці управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства. Дисертаційну роботу викладено в логічній послідовності, науковим стилем. Публікації по темі дисертації достатньо повно відбивають її основний зміст. Зміст автореферату є ідентичним основним положенням дисертації.

Загальний висновок

Подана до захисту дисертаційна робота Цюцюпи Світлани Віталіївни, на тему: «Управління інформацією в системі забезпечення економічної безпеки підприємства», є завершеною кваліфікаційною науковою працею, що виконана самостійно, в якій особисто автором одержані нові науково обґрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання.

Дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України до кандидатських дисертацій, що містяться у п.п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року, а її автор – Цюцюпа Світлана Віталіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності.

Офіційний опонент:

**Заступник директора з економіки,
ТОВ «Ст-Груп»
Кандидат економічних наук**

О.С. Кириченко

**Підпис Кириченко О.С. засвідчую,
Генеральний директор ТОВ «Ст-Груп»**

В.Б. Богомолів

«18» серпня 2016 року